

Institut for Medicin og Sundhedsteknologi
Aalborg Universitet

Studieleder Mette Dencker Johansen
mdjo@hst.aau.dk

Aalborg d. 18. februar 2019

Til sundhedsordførerne fra Folketingets partier samt Sundheds- og ældreudvalget

Adgangen til fysioterapi har aktuelt politisk bevågenhed. Uden i øvrigt at ville påvirke debatten skal jeg informere om, at vi på Institut for Medicin og Sundhedsteknologi, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet, fra 1. september 2019 starter Kandidatuddannelsen i muskuloskeletal fysioterapi. Uddannelsen optager professionsbachelorer i fysioterapi med henblik på at give dem viden, færdigheder og kompetencer på kandidatniveau, så dimittenderne efter 2 års fuldtidsstudier kan yde specialiseret fysioterapeutisk behandling af problemer med muskler og led. Det er helt nyt i Danmark! Med ansættelse af kandidater fra uddannelsen får sundhedsvæsenet som helhed tilført ny know-how, hvorved fysioterapeuter kan spille en væsentligt større rolle end i dag i forbindelse med undersøgelse, udredning og behandling af den store gruppe af patienter, der har problemer med bevægeapparatet. Dimittenderne skal både arbejde selvstændigt og i tæt samarbejde med andre faggrupper og andre fysioterapeuter.

Under overskrifterne "Behov for specialiseret fysioterapi", "Nye muligheder for specialiseret fysioterapi" og "Specialiseret fysioterapi i sundhedsvæsenet" findes neden for en kort fremstilling, som kan bidrage til at kvalificere diskussionen af hvordan fysioterapi bedst gøres tilgængelig for patienterne og hvordan samspillet mellem lægeopgaver og fysioterapeutopgaver skal være. Fremstillingen er baseret på udvalgte dele af diverse ansøgninger og materiale vedr. uddannelsen. Uddannelsen findes i øvrigt beskrevet på <https://www.aau.dk/uddannelser/kandidat/muskuloskeletal-fysioterapi> samt <https://www.aau.dk/uddannelser/kandidat/muskuloskeletal-fysioterapi/fagligt-indhold/>.

Behov for specialiseret fysioterapi

Det samfundsmæssige behov for uddannelsen skyldes bl.a., at et meget stort og stigende antal borgere lever et liv med smerter fra bevægeapparatet, dvs. muskuloskeletale problemer. For eksempel udgør muskuloskeletale problemer tre af de fire hyppigste årsager til sygedage blandt erhvervsaktive personer (lænderygmerter, nakkesmerter og slidgigt) (kilde: Sygdomsbyrden i Danmark 2015). Ud over de fysiske, psykiske og sociale gener som nedsat funktionsevne medfører for den enkelte, er der en betydelig samfundsøkonomisk udgift til medicinering, behandling og rehabilitering samt til sociale udgifter på grund af manglende arbejdsevne, udstødning fra arbejdsmarkedet mv. Der er behov for en samarbejdsbaseret tværsektoriel og tværfaglig indsats, hvor en tidlig helhedsorienteret diagnose bliver et centralt redskab i sundhedsvæsenet, både i primær- og sekundærsektoren. Der skal diagnosticeres tidligere, hurtigere og bedre, hvilket skal muliggøres ved, at flere specialister inden for forskellige fagområder skal samarbejde om at stille diagnoser.

Grundet kompleksiteten af bevægeapparatsbesvær, stigningen i antallet af borgere med muskuloskeletale smerter samt de individuelle og samfundsmæssige omkostninger, er der et udbredt behov for at kvalificere fysioterapeuter, der varetager behandling, tilrettelæggelse af genoptræningsforløb mv. af borgere med smerter og funktionsbegrænsninger i forhold til det muskuloskeletale system.

Nye muligheder for specialiseret fysioterapi

Fysioterapeuter overtager i stigende grad opgaver, som hidtil er blevet varetaget af andre sundhedsfaglige grupper, f.eks. læger. Dette kræver fysioterapeuter, som på bredere og dybere grundlag end hidtil kan undersøge, diagnosticere og udrede personer, som dør med problemer fra bevægeapparatet, herunder vedr. smerter og funktionsproblemer. Fysioterapeuter kan med denne kandidatuddannelse som overbygning opnå en specialisering inden for området, som vil tilfredsstille de krav, som sundhedsvæsenet stiller.

Uddannelsen i muskuloskeletal fysioterapi er indholdsmæssigt struktureret således, at dimittender i højere grad vil kunne løse sundhedsvæsenets komplekse opgaver i fremtiden. Ligeledes sigter den efter at løfte både de studerendes akademiske og kliniske niveau således at de bliver kvalificeret til at supplere den lægelige behandling. Kandidatuddannelsen har til formål at øge og supplere de fysioterapeutiske kompetencer fra professionsbacheloruddannelsen i fysioterapi inden for både teoretiske, kliniske og forskningsmæssige områder i relation til undersøgelse, behandling og genoptræning af det muskuloskeletale system.

En kandidat fra uddannelsen vil kunne deltage i alle faser, inklusive beslutningsfasen, af et patientforløb på et bredt evidensbaseret grundlag. En kandidat fra uddannelsen vil ligeledes blive en vigtig partner i patientinddragende behandling, hvor der tages udgangspunkt i individets problemstilling. Planlægning og styring af genoptræningsforløb hos patienter i forbindelse med muskuloskeletale skader, skadesforebyggende træning og korrigerende af bevægelsesmønstre er konkrete eksempler på, hvor dimittendernes spidskompetencer vil blive brugt i individuelt tilpasset behandling. Desuden vil dimittenderne kunne varetage koordinerende funktioner i forbindelse med implementering af evidensbaseret praksis med eksempelvis implementering af kliniske retningslinjer, kvalitetsudvikling og udviklingsprojekter, hvor der tages udgangspunkt i det kliniske arbejde på enkelte afdelinger og institutioner.

Specialiseret fysioterapi i sundhedsvæsenet

I arbejdet med uddannelsen, hvor forskellige interessenter som fx Danske Fysioterapeuter, kommuner og alment praktiserende læger er blevet inddraget, har det været stor opmærksomhed på kandidaternes rolle i sundhedsvæsenet.

Den udbredte lægemangel har medført øget fokus på, hvordan andre faggrupper kan overtage nogle af de lægelige opgaver. Man ser allerede nu, specielt inden for det ortopædkirurgiske område, at specialuddannede fysioterapeuter overtager lægelige opgaver og foretager udredning og behandling af patienterne.

Det er blevet foreslået, at fysioterapeuter ansættes i almenmedicinske klinikker mhp. at hjælpe med diagnostik og rådgivning dér, fx som den primære kontakt for patienter med muskuloskeletale lidelser. Det vil være en nyskabelse, men med tanke på det store antal henvendelser i almen praksis pga. muskuloskeletale problemstillinger og den store mangel på praktiserende læger, så er det en mulighed der kunne udforskes.

Det er under alle omstændigheder klart, at der i stigende grad vil blive efterspurgt specialiseret personale, som kan tage kritisk stilling til egen praksis, indarbejde ny viden i egen praksis og som både kan agere selvstændigt og på tværs af faglige skel og sektorer, og her er dimittenderne vigtige ressourcepersoner.

/Mette Dencker Johansen